

Til: Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen,
7485 Trondheim

Høringsinnspill – søknad om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for drift av Goliat, utvinningstillatelse 229

Viser til høring på Goliat sin søknad til Miljødirektoratet om tillatelse for produksjon på Goliatfeltet, høringsfrist 27.februar 2015. Vedlagte høringsinnspill kommer fra Naturvernforbundet, Bellona, Greenpeace og Natur og Ungdom.

Oppsummering:

De undertegnede organisasjonene mener at en tillatelse til virksomhet og drift på Goliat vil være et brudd på norske klimaforpliktelser. For at vi skal unngå en gjennomsnittstemperatur på mer enn to grader celsius slik Norge har forpliktet seg til, kan det ikke gis tillatelse til utslipp og drift på Goliat.

Dersom Miljødirektoratet likevel velger å trosse to graders målet for å gi tillatelse til drift og virksomhet på Goliat, ber organisasjonene at følgende innspill tas til følge:

- Før det kan gis en eventuell tillatelse til drift og virksomhet på Goliat må Eni Norge også utrede konsekvenser av potensielle endringer i økosystemet forårsaket av klimaendringer
- Av hensyn til Barentshavets sårbare og urørte natur, må de skjerpede kravene om null fysiske utslipp som ble introdusert i 2004 og deretter fjernet i 2011, opprettholdes ved en eventuell drift på Goliat
- Krav om nullutslipp av svarte og røde kjemikalier til sjø må opprettholdes. Det må ikke gis noen form for dispensasjon til bruk og utslipp av miljøgifter.
- Dersom dispergering inngår som en mulig barriere i bekjempelsen av et oljesøl må Eni sende inn en egen søknad om hvilke dispergeringsmiddel de ønsker å bruke, samt konsekvensene av dette, og dette må behandles av Miljødirektoratet før tillatelsen etter forurensningsloven kan gis.

Tillatelse til virksomhet og drift på Goliat bryter med norske klimaforpliktelser

Norge – som de aller fleste andre land – har forpliktet seg til å holde den globale oppvarmingen under to grader. Det har konsekvenser for hvor mye fossile energiresurser som kan utvinnes og brennes, og dermed hvilke felt som kan være i drift.

Ifølge FNs klimapanel utvikler de globale utslippene av klimagasser seg i dag på en måte som vil føre til at temperaturøkningen vil overstige to grader. Verden risikerer svært alvorlige, irreversible konsekvenser. FNs klimapanel har anslått at 80 prosent av de fossile ressursene må bli liggende dersom vi skal nå målet om maks to grader oppvarming, og dermed unngå de verste konsekvensene. I Norge er oljeindustrien den viktigste årsaken til at Norges klimagassutslipp har økt siden 1990. Videre er det estimert at dersom man ikke tar grep og snur den negative trenden, vil utslippene fra petroleumsnæringen fortsette å øke fra 2013 til 2030 (Meld.St.1 2015:87). For at Norge skal redusere sine utslipp i tråd med det klimaet krever, må oljeindustriens virksomhet begrenses.

Ifølge Eni Norge sin søknad om tillatelse til virksomhet og drift av Goliat er produksjonsstart planlagt til andre halvdel 2015. Produksjonsperiode for Goliat er beregnet til 15 år. Utvinnbare olje- og gassmengder er ifølge Eni Norge beregnet til 20,2 millioner Sm³ olje, 7,3 milliarder Sm³ gass og 0,3 millioner tonn NGL (Eni 2015:1). Totalt tilsvarer denne olje- og gassmengden ca. 75 millioner tonn CO₂, det vil si 5 millioner tonn CO₂ årlig. I perioden Goliat er i drift, vil man altså ta opp olje og gass med et CO₂-innhold som tilsvarer utslipp fra 2 millioner personbiler, altså nesten like mye som hele den norske personbilparken. I tillegg kommer utslippene fra selve driften som også vil utgjøre et betydelig utslipp i løpet av 15 år basert på Eni sine beregninger i søknaden. Vi mener det er å gå i feil retning å gi tillatelse til drift på et felt som vil føre til økte utslipp fra norsk petroleumssektor, og øke tilgangen på fossil energi globalt, i en tid hvor verdens utslipp skal gå nedover. En utvinningstillatelse på Goliat vil undergrave Norges klimaforpliktelser gjennom klimaforliket (Meld.St.21 2011-2012), hvor man har forpliktet seg til å redusere de nasjonale utslippene med 20% innen 2020. En nylig publisert studie i Nature¹² viser videre at en tillatelse til virksomhet og drift på Goliat strider direkte med målsetningen om å unngå to graders oppvarming: *“We show that development of resources in the Arctic [...] are incommensurate with efforts to limit average global warming to 2 deg C.”* (McGlade & Ekins 2015:150-152).

Ifølge «Meldingen om Norges utslippsforpliktelser (Meld. St. 13 2014-2015) skal Norge forhandle frem en felles avtale med EU for å redusere klimagassutslippene med 40% innen 2030. Tillatelse til virksomhet og drift på Goliat vil binde Norge til klimagassutslipp de neste 15 årene. Vi mener derfor at man heller ikke kan gi tillatelse til drift på Goliat før man har fått avklart hvilke tiltak Norge skal forplikte seg til å gjennomføre gjennom den nye klimaavtalen.

Manglende utredninger om effekt av klimaendringer og samlet belastning på økosystemet.

- De undertegnede organisasjonene krever at Eni Norge må utrede konsekvenser for drift ved potensielle endringer i økosystemet i området forårsaket av klimaendringer, før det kan gis tillatelse til drift og virksomhet på Goliat.

Som tidligere påpekt i vår felles høringsuttalelse på Eni Norge sin konsekvensutredning (2008), har selskapet ikke tatt høyde for at klimaendringer kan påvirke økosystemet i Barentshavet når de utredet for en utbygging av oljefunnet. I konsekvensutredningen skrev Eni blant annet at:

Gjennom høringen av forslaget til utredningsprogram ble det kommentert at eventuelle endringer i økosystemet som følge av klimaendringer burde legges til grunn for konsekvensutredninger. Det er stor usikkerhet i det påpekte forhold, og forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (St.meld.8 (2005-2006)) legger for eksempel ikke til grunn at det vil være vesentlige endringer i 2020. Eni Norge har derfor funnet det mest hensiktsmessig å legge til grunn for KU-kunnskap om økosystemet slik det er i dag. Dersom disse forholdene endrer seg vesentlig, vil en, basert på vårt risikobaserte regelverk, gjøre oppdateringer av miljørisiko- og beredskapsanalyser for å ivareta de endringene i risiko som dette eventuelt vil innebære for Goliat (Eni Norge 2008:81)

Eni Norge støttet seg på utdatert kunnskap da de begrunnet hvorfor de ikke ville ta hensyn til konsekvenser av klimaendringer i nord da de lagde konsekvensutredningen. Det ble blant annet henvist til data som dannet bakgrunn for Forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten som ble

lagt fram i 2006. I 2007 slo derimot FN sin fjerde hovedrapport fast at temperaturen fra 1965 til 2005 har økt dobbelt så mye i de arktiske havområdene som det globale gjennomsnittet og at utviklingen går dobbelt så raskt i denne regionen. I 2007 ble det også publisert en anerkjent forskningsrapport, *Global Outlook for Ice and Snow* som slo fast at FNs klimapanel hadde vært for konservative i sine framstillinger og at utviklingen i Arktis ville gå enda raskere enn beregnet.

Siden den gang har det kommet betraktelig mer informasjon og bevis for klimaendringenes drastiske endringer i de Arktiske havområdene. Flere av scenarioene for hva som skjer med økosystemene er også presentert (se for eksempel Havforskningsinstituttet (2008), Meld. St.10, (2010-2011) og KunnskapsInnhenting Barentshavet, Lofoten, Vesterålen (Kilo 2013)). Til tross for ny og tilgjengelig informasjon kan vi ikke se at Eni har gjort oppdateringer av miljørisiko og beredskapsanalyser slik det ble påstått at de ville gjøre i konsekvensutredningen. Det vil være umulig å beregne konsekvenser for eksempel av en oljeulykke dersom man ikke har tatt hensyn til eventuelle endringer i naturmangfoldet. Vi mener derfor at at Eni Norge må utrede konsekvenser for endringer i økosystemet som følge av klimaendringer før det kan gis en eventuell tillatelse til drift og virksomhet på Goliat. Undertegnede organisasjoner mener videre at nyeste dokumentasjon på klimaendringer i Barentshavet og dens belastning på økosystemet må ligge til grunn for Eni Norges oppdaterte analyser og miljørisiko, det vil si den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet som er ventet å komme i løpet av nærmeste fremtid.

Skjerpede krav til petroleumsvirksomhet i Barentshavet

Undertegnede organisasjoner er svært bekymret over det reduserte ambisjonsnivået for regimet for utslipp til sjø som regjeringen innførte i Barentshavet i forbindelse med revisjonen av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (2010-2011). En av forutsetningene for at regjeringen i sin tid ga grønt lys til Goliat var kravet om at det ikke skulle være utslipp til sjø ved normal drift. Dette innebar en visjon om -null fysiske utslipp med unntak av utslipp fra boring av topphullseksjonen. Denne føre-var-tilnærmingen ble blant annet begrunnet med at havområdet er relativt rent og lite påvirket av menneskelig aktivitet, forekomst av sårbar natur og usikkerhet omkring langtidsvirkninger av utslipp, manglende renseteknologi for å fjerne miljøgifter og radioaktive stoffer fra produsert vann, samt vurdering om at det er geologisk og teknologisk mulig med injeksjon av produsert vann, borekaks og borevæske. Havforskningsinstituttet har vært helt klar i sin rådgiving om at all virksomhet i Barentshavet bør foregå under forutsetning av null fysiske utslipp til sjø. Det vil si at det heller ikke kan være utslipp til sjø fra borekaks og produsert vann. Vi er derfor svært skuffet over at kravene om nullutslipp ble svekket i den reviderte forvaltningsplanen og ber Miljødirektorat om at de skjerpede kravene med null fysiske utslipp likevel opprettholdes ved en eventuell tillatelse til virksomhet og drift på Goliat.

Bruk og utslipp av kjemikalier i kategori svart og rød

- Det må ikke gis noen form for dispensasjon til bruk og utslipp av miljøgifter innenfor svart og rød kategori

I søknaden ber Eni Norge om tillatelse til bruk og utslipp av kjemikalier innenfor svart miljøkategori. Utslipp av miljøgifter fra svart kategori vil blant annet forekomme ved bruk av sporingstoff som tilsettes injeksjonsvannet til de brønnene som skal produsere olje, samt ved bruk av brannskum. Eni Norge beskriver at det «antas at små mengder av brannskummet vil gå som utslipp til sjø under

rutinekontroller av spredningsanlegget» uten at det er spesifisert hvor mye dette tilsvarer. Det er heller ikke spesifisert hvor store mengder som vil slippes ut til sjø dersom det skulle oppstå brann på anlegget. Ifølge kravet om nullutslipp som blant annet er spesifisert i St.meld. nr. 58 (1996–1997), St.meld. nr. 26 (2006–2007), og Meld. St. 10 (2010–2011) skal det ikke forekomme utslipp av tilsatte kjemikalier i svart kategori (i utgangspunktet forbudt å bruke og å slippe ut) og rød kategori (høyt prioritert for substitusjon), jf. forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten. Goliat er første oljefelt som blir bygget ut i Barentshavet. Kravene som stilles til dette feltet er derfor avgjørende for å sikre en forsvarlig forvaltning av de sårbare havområdene i nord.

Eni Norge begrunner bruken av svarte kjemikalier med at det per i dag ikke finnes tilfredsstillende brannskum på markedet som oppfyller designkravet på minus 20 grader. Undertegnede organisasjoner mener dette bare er nok et eksempel på at det per i dag ikke finnes god nok tilgjengelig teknologi for å bore etter olje så langt nord som Barentshavet. Vi ber derfor Miljødirektoratet om å opprettholde kravene om nullutslipp av svarte kjemikalier. Virksomhet og drift på Goliat kan ikke innvilges før det er utviklet et alternativt brannskum som tilfredsstillende både branntekniske og miljømessige krav samt designkrav som er satt til operasjon på Goliatfeltet.

Bruk av dispergeringsmidler ved akutte oljeutslipp

- Dersom dispergering inngår som en mulig barriere i bekjempelsen av et oljesøl må Eni sende inn en egen søknad om hvilke dispergeringsmidler de ønsker å bruke, samt konsekvensene av dette, og dette må behandles av Miljødirektoratet før tillatelsen etter forurensingsloven kan gis.

ENI Norge foreslår bruk av dispergeringsmidler spredt fra fly og fartøyer som ledd i bekjempelse av oljeutslipp i barriere 1 (åpent hav). Influensområdet for et oljeutslipp fra Goliat-feltet overlapper med viktige gytefelt for både viktige kommersielle fiskearter og nøkkelarter i Barentshavets økosystem, blant annet hyse, sei, lodde og blåkkeite. I tillegg vil det i perioder være stor tetthet av torskelarver i influensområdet. Havforskningsinstituttet advarer mot bruk av dispergeringsmidler i områder med høy tetthet av egg og fiskelarver, og påpeker at effekten av kjemikaliene som benyttes er dårlig undersøkt (Havforskningsinstituttet 2014).

Bruk eller ikke bruk av dispergeringsmidler etter et akutt oljeutslipp vil være basert på en vurdering av hvilke biologiske ressurser i området som blir ansett som mest sårbare. I situasjoner der oljeflaket har stor risiko for å gi skade på fugl og å treffe land, har bruk av dispergeringsmidler vært ansett som et nyttig tiltak for oljebekjemping, mens i områder der en har forekomster av fiskeegg og larver har en vært skeptisk til slik bruk på grunn av stor usikkerhet i forhold til hvilke konsekvenser en stor økning i løste PAH i vannsøylen vil få for de sårbare stadiene som fiskeegg og larver. Egg og larvestadier av fisk har vært i fokus som følge av en rekke faktorer:

-De er konsentrert nær overflaten (egg stort sett mellom 0 og 50 m avtagende fra overflaten og nedover i dypet, mens larver stort sett befinner seg mellom 5 og 40 m dypere om dagen og grunnere om natten).

-Egg og larver er konsentrert i store forekomster kystnært fra Møre til Tromsøflaket og i langt mindre grad i stand til å bevege seg ut av forurensete områder enn de større individene.

-Overflate over volumforholdet er stort og kan gi et relativt høyere opptak av forurensete stoff i forhold til når individet blir større.

-Viktige organer blir dannet i egg og larvestadiene. I denne fasen er individene spesielt sårbare for forurensning.

I august i fjor ble det avslørt store miljø- og helsekonsekvensene ved bruk av dispergeringsmiddel i forbindelse med Deepwater Horizon ulykken i Mexicogulfen. Dette viser at å bruke dispergeringsmidler ikke er en løsning som kan tas lett på. Med erfaringene fra Deepwater Horizon om kombinasjonseffekten av dispergeringsmiddel og olje viser at det ikke er en egnet bekjempningsmetode for oljesøl i sårbar natur. Vi krever derfor at Eni Norge, siden dispergering inngår som en mulig barriere i bekjempelsen av et oljesøl, sender inn en søknad om hvordan dispergeringsmiddel de ønsker å bruke, samt konsekvensanalyse av dette, og at Miljødirektoratet behandler denne før boring kan starte. Vi kan ikke se at det er til fordel for miljøet å hastebehandle en slik søknad når det eventuelt er behov, og ber derfor om at dette skjer nå.

Kilder:

Eni Norge (2015): *søknad om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for drift av Goliat, utvinningstillatelse 229*

Havforskningsinstituttet (2014) *Erfaringer, modellsimuleringer og kartverktøy til støtte for vurdering av dispergeringsmiddel i Statens oljevernberedskap* Tilgjengelig på:

http://www.imr.no/filarkiv/2014/12/hi_dispergeringsmiddel_rapport_nr2-2014.pdf/nb-no

Jakob, M. & Hilaire, J. Climate science: Unburnable fossil-fuel reserves. *Nature* **517**, 150-152, doi:10.1038/517150a

Kilo (2013) *KunnskapsInnhenting Barentshavet-Lofoten-Vesterålen*. Tilgjengelig på: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/diverse/2013/kilo.pdf>

Meld. St. 1 (2015): *Nasjonalbudsjettet 2015*. Tilgjengelig på: http://www.statsbudsjettet.no/upload/Statsbudsjett_2015/dokumenter/pdf/stmeld.pdf

Meld.St.21 (2011-2012) *Norsk klimapolitikk* Tilgjengelig på: <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/meld-st-21-2011-2012/id679374/>

Meld.St 13 (2014-2015) *Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU*. Tilgjengelig på: <https://www.regjeringen.no/contentassets/07eab77cc38f4085abb594a87aa19f10/no/pdfs/stm201420150013000dddpdfs.pdf>

Meld. St.10, (2010-2011) *Oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten* Tilgjengelig på: <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/meld-st-10-2010-2011/id635591/>

McGlade & Ekins (2015): *Nature 517* The geographical distribution of fossil fuels unused when limiting global warming to 2 °C. doi:10.1038/nature14016